

ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล

เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดกลุ่มสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๖๐

ตามที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความถูกต้องและชัดเจนในทุกสาขาวิชาที่ดำเนินการสอนของส่วนงาน และการบริหารงานของมหาวิทยาลัย จึงขอกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาแบ่งกลุ่มสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยมหิดล ออกเป็น ๓ สาขาวิชา ดังนี้

๑. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Health Science) คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ที่ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพของมนุษย์และสัตว์ การศึกษา วิจัย และนำความรู้ที่เกี่ยวกับสุขภาพมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสุขภาพ รักษาโรค และทำความเข้าใจการทำงานของร่างกายมนุษย์และสัตว์ ซึ่งประกอบด้วยสาขาวิชา ดังนี้

- ๑.๑ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ เช่น กายภาพบำบัด การแพทย์แผนไทยประยุกต์ ชีวเคมี จุลชีววิทยาการแพทย์ เทคนิคการแพทย์ แพทยศาสตร์ รังสีเทคนิค
- ๑.๒ สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ เช่น ชีววิทยาช่องปาก ทันตแพทยศาสตร์ ทันตกรรมจัดฟัน ทันตชีววัสดุศาสตร์ เทคโนโลยีทันตกรรม
- ๑.๓ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ เช่น การผดุงครรภ์ การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ การพยาบาลพยาบาลศาสตร์ เวชปฏิบัติชุมชน
- ๑.๔ สาขาวิชาเภสัชศาสตร์ เช่น เภสัชเคมีและเภสัชเคมี เภสัชศาสตร์ เภสัชศาสตร์ชีวภาพ
- ๑.๕ สาขาวิชาสหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ เช่น ชีวสถิติ สาธารณสุขศาสตร์ สุขากีฬาสังแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- ๑.๖ สาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางด้านสุขภาพมนุษย์และสัตว์ เช่น สัตวแพทยศาสตร์

๒. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Sciences and Technology) คือ สาขาวิชาที่มีเนื้อหา มีเนื้อหาสาระซึ่งเป็นเรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดอยู่ในธรรมชาติทั่วไปทางด้านสิ่งแวดล้อม ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์ได้รวบรวมความจริง (facts) เหล่านั้นเพื่อนำมาประมวลเป็นความรู้ (knowledge) และตั้งเป็นกฎเกณฑ์ (principles) ขึ้น รวมถึงเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต พลังงาน และวัตถุต่าง ๆ ที่มีในเอกภพ ซึ่งประกอบด้วยสาขาวิชา ดังนี้

- ๒.๑ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ เช่น การจัดการโลจิสติกส์และวิศวกรรม วิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเคมีบูรณาการ เป็นต้น
- ๒.๒ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เช่น คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา เทคโนโลยีชีวภาพ พฤกษศาสตร์ ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์และวิศวกรรมวัสดุ เป็นต้น
- ๒.๓ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ เช่น เกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์การเกษตร เป็นต้น
- ๒.๔ สาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (Social Sciences and Humanities)

ในภาพรวม คือ สาขาวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพสังคมและพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นการศึกษาสภาวะแห่งมนุษย์ ตั้งแต่กระบวนการเกิด จนถึงการใช้ชีวิต มีเนื้อหาสาระที่เป็นการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสังคมและมนุษย์ ในเชิงหลักการทางสังคมศาสตร์ ให้ความสำคัญกับหลักวิชาการที่สามารถช่วยศึกษาและอธิบายปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ไม่สามารถตอบได้ ส่วนในเชิงหลักการทางมนุษยศาสตร์ ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการเรียนการสอนเพื่อสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม โดยเป้าหมายของสาขาวิชานี้คือการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ควบคู่กับความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการพัฒนาคนมนุษย์และสังคมในมิติต่าง ๆ

๓.๑ สังคมศาสตร์ (Social Sciences) ศึกษาสังคม ปรัชญาการณทางสังคม และพฤติกรรมทางสังคมอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาหลักประกอบด้วยเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม ภาษาศาสตร์เชิงสังคม มานุษยวิทยา และรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์มีวิธีวิทยาหลัก ได้แก่ วิธีวิทยาเชิงปริมาณที่เน้นการพิสูจน์สมมุติฐานและทำนายปรากฏการณ์ทางสังคม และวิธีวิทยาเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการตีความเพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมและการปฏิบัติทางสังคม นอกจากนี้ ยังมีวิธีวิทยาที่ไม่ได้มุ่งศึกษาสังคมเท่านั้น แต่ยังมีวิพากษ์การปฏิบัติทางสังคม (เช่น การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์) หรือมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคม (เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ)

๓.๒ มนุษยศาสตร์ (Humanities) มนุษยศาสตร์มุ่งศึกษาและมีส่วนร่วมในผลงานอันกำเนิดจากการแสดงออกซึ่งธรรมชาติแห่งความเป็นมนุษย์ ที่สำคัญประกอบด้วย (ก) ธรรมชาติแห่งการสำรวจและแสวงหาความหมายเกี่ยวกับจักรวาล โลก ชีวิต รากเหง้าและความเป็นมา รวมถึงความรู้สึนึกคิดและตัวตนของปัจเจกบุคคลและเพื่อนมนุษย์ และ (ข) ธรรมชาติแห่งการประดิษฐ์สร้างสรรค์ความหมายและคุณค่าในรูปของตัวอักษรและวัสดุต่างๆ ผลงานเหล่านี้บางครั้งเรียกรวมๆ ว่า "วัฒนธรรม" สาขาวิชาหลักในมนุษยศาสตร์ประกอบด้วยปรัชญา เทววิทยา ภาษา และวรรณคดี นิรุกติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แขนงต่างๆ (เช่น จิตรกรรม ปฏิกายกรรม การละคร ภาพยนตร์ นาฏกรรม และดุริยางค์ศิลป์) โดยหลักแล้วมนุษยศาสตร์ประกอบด้วยกลุ่มของสาขาวิชาที่ตรงข้ามกับศาสตร์ (science) ซึ่งครอบคลุมถึงวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างไรก็ตาม มีบางส่วนของมนุษยศาสตร์ที่สัมพันธ์กับความเป็นศาสตร์และศาสตร์สาขาต่างๆ ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ได้แก่

- ๑) ภาษาศาสตร์และจิตวิทยา ซึ่งเป็นสาขาที่ได้มีความเป็นศาสตร์แล้ว
- ๒) มนุษยศาสตร์ดิจิทัล (digital humanities) ซึ่งเป็นการนำศาสตร์ด้านคอมพิวเตอร์มาทำงานร่วมกับมนุษยศาสตร์
- ๓) สาขามนุษยศาสตร์การแพทย์ (medical humanities) ซึ่งเป็นการนำมนุษยศาสตร์มาเป็นส่วนหนึ่งของแพทยศาสตร์ศึกษา (medical education)
- ๔) วัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) ซึ่งมีลักษณะข้ามสาขาระหว่างมนุษยศาสตร์กับสังคมศาสตร์
- ๕) การวิจัยที่โน้มเอียงทางมนุษยศาสตร์ (humanities-oriented research) ซึ่งเป็นการนำวิธีการของสาขาวิชาหลักในมนุษยศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาปรัชญาและวรรณคดี มาใช้ในการวิจัยเชิงประจักษ์ในศาสตร์สาขาอื่น เช่น สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาการจัดการและการศึกษองค์กร (organization studies)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ)
รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล